

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ 1: ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ1
ԲԱԺԻՆ 2: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐՅԵԿՏ..... 2
ԲԱԺԻՆ 3: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐ:
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐ 3
ԲԱԺԻՆ 4: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐ ԵՎ
ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ 5
ԲԱԺԻՆ 5: ՉՀԱՏՈՒՅՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐ (ՖՐԱՆՇԻՉԱ)..... 7
ԲԱԺԻՆ 6: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔ..... 7
ԲԱԺԻՆ 7: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ
ԿՆՔՈՒՄԸ, ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԱԴԱՐԵՑՈՒՄԸ 7
ԲԱԺԻՆ 8: ՌԻՍԿԻ ԱՍԻՃԱՆԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ10
ԲԱԺԻՆ 9: ՆՈՐՄԵՐԻ ԵՎ ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ԽԱԽՏՈՒՄ.....10
ԲԱԺԻՆ 10: ԿՐԿՆԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....10
ԲԱԺԻՆ 11: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ ԴԻՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ.....10
ԲԱԺԻՆ 12: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐԻ ԱՌԱՋԱՑՄԱՆ
ԺԱՄԱՆԱԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ
ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.....11
ԲԱԺԻՆ 13: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ
ՎՃԱՐՈՒՄԸ.....11
ԲԱԺԻՆ 14: ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.....13
ԲԱԺԻՆ 15: ՊԱՀԱՆՋԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ
(ՍՈՒԲՐՈԳԱՑԻԱ)..... 14
ԲԱԺԻՆ 16: ՎԱՂԵՄՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐ ԵՎ ՎԵՃԵՐԻ
ԼՈՒԾՄԱՆ ԿԱՐԳԸ14
ԲԱԺԻՆ 17: ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՓՈՓՈԽՈՒՄ, ՎԵՐԱՑՈՒՄ ԵՎ
ԼՐԱՑՈՒՄ14

ԲԱԺԻՆ 1: ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1.1. Սույն՝ Հրդեհից և այլ վտանգներից գույքի ապահովագրության կանոնները (այսուհետ՝ Կանոններ) սահմանում են գույքային շահերի կամավոր ապահովագրության պայմանագրի կնքման կարգն ու պայմանները, գործողությունը և դադարեցումը՝ կապված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց՝ առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններին պատկանող գույքի տնօրինման, օգտագործման և տիրապետման հետ, ինչպես նաև ապահովագրական պատահարի հետևանքով առաջացած լրացուցիչ ծախսերի հետ՝ բաց թողնված օգուտների:

1.2. Սույն Կանոնների համաձայն «ԻՆԳՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԱՓԲԸ իրականացնում է ապահովագրություն ոչ կյանքի ապահովագրության հետևյալ դասերով՝

- Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն,
- Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն:

1.3 Սույն Կանոններին համապատասխան կնքված ապահովագրության պայմանագրերով Ապահովագրող է հանդիսանում «ԻՆԳՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԱՓԲԸ:

Սույն Կանոններում կիրառվող հասկացությունների պարզաբանման բացակայության դեպքում դրանց պարզաբանումը իրականացվում է ՀՀ օրենսդրության նորմերին համապատասխան:

ՀՀ օրենսդրության և նորմատիվ ակտերում որևէ հասկացության պարզաբանման բացակայության դեպքում տվյալ հասկացության նշանակությունը պարզաբանվում է իր ուղղակի լեզվական նշանակությամբ:

Սույն Կանոններում ներկայացված պայմանները կարող են փոփոխվել (բացառվել կամ հավելվել) Կողմերի գրավոր համաձայնությամբ ապահովագրության պայմանագրի կնքման ժամանակ կամ պայմանագրի գործողության ընթացքում պայմանով, որ այդպիսի փոփոխությունները չեն հակասում օրենսդրությանը:

1.4 Անձը, որը Ապահովագրողի հետ կնքում է ապահովագրության պայմանագիր (Վկայագիր), այսուհետ անվանվում է Ապահովադիր:

1.5 Ապահովագրության պայմանագրի կնքման ժամանակ Ապահովադիրն տրվում է Կանոնների մեկ օրինակ, ինչի մասին հատուկ նշվում է Պայմանագրում (վկայագրում), որի դրույթները դառնում են Պայմանագրի (վկայագրի) անբաժան մասը և պարտադիր են Ապահովադիրի և Ապահովագրողի համար, որոնք այսուհետ անվանվում են Կողմեր:

1.6 Սույն կանոնների համաձայն՝ Ապահովադիր կարող են հանդիսանալ քաղաքացիական իրավունքի սուբյեկտները:

Սույն Կանոնների համաձայն՝ առևտրային կազմակերպությունները որպես Ապահովադիր կարող են հանդես գալ միայն ֆիզիկական անձանց կամ ոչ առևտրային կազմակերպությունների օգտին՝ ֆիզիկական անձանց կամ ոչ առևտրային կազմակերպություններին պատկանող գույքի ապահովագրության պայմանագրի կնքման դեպքում:

1.7 Սույն Կանոնների համաձայն՝ ապահովագրության պայմանագիր է համարվում Ապահովագրողի և Ապահովադիրի միջև համաձայնությունը, ըստ որի Ապահովագրողը պայմանագրով սահմանված վճարի (ապահովագրավճարի) դիմաց պայմանագրում նախատեսված պատահարի (ապահովագրական պատահարի) ի հայտ գալու դեպքում ապահովադիր կողմից պայմանագրով սահմանված պայմանների պահպանման դեպքում պարտավորվում է պայմանագրով նախատեսված ապահովագրական գումարի սահմաններում հատուցել այդ պատահարի արդյունքում հասցված իրական կորուստը (վնասը) Ապահովադիրին կամ այլ անձին (Շահառուին):

Սույն Կանոնների համաձայն՝ իրական վնաս են համարվում այն ծախսերը, որոնք անձը, ում իրավունքը խախտվել է, կատարել է կամ պետք է կատարի խախտված իրավունքի վերականգման համար՝ կապված գույքի կորստի կամ վնասվածքի հետ, կամ ապահովագրական պատահարի արդյունքում ծագած լրացուցիչ ծախսերը:

Անձը, ում օգտին կնքվել է ապահովագրության պայմանագիրը, պետք է ունենա այդ գույքի պահպանման շահագրգռվածություն՝ հիմնված ՀՀ օրենսդրության, այլ օրենսդրական ակտի կամ պայմանագրի վրա:

Սույն Կանոններին համապատասխան կնքվող ապահովագրության պայմանագրով ֆիզիկական կամ ոչ առևտրային կազմակերպություն հանդիսացող Ապահովադիրը կարող է Շահառու նշանակել

իրավաբանական անձ առևտրային կազմակերպությանը միայն ապահովագրվող գույքի՝ այդպիսի առևտրային կազմակերպությանը (բանկին կամ վարկային կազմակերպությանը) որպես գրավ փոխանցման դեպքում: Եթե ապահովագրության պայմանագիրը կնքված է Շահառուի օգտին, ապա Ապահովագրողն իրավասու է Շահառուից պահանջել ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարում, ներառյալ՝ Շահառուի կողմից ապահովագրական հատուցման պահանջի ներկայացման դեպքում Ապահովադրի վրա դրված, բայց նրա կողմից չկատարված պարտականությունները: Շահառուի այլ իրավունքներն ու պարտականությունները կարող են համաձայնեցվել ապահովագրության պայմանագրում: Ապահովադիրը իրավունք ունի պայմանագրի գործողության ընթացքում փոխելու Շահառուին՝ Ապահովագրողին այդ մասին նախօրոք գրավոր տեղեկացնելով, մինչև Շահառուի՝ պայմանագրով նախատեսված որևէ իրավունքի կատարումը կամ ապահովագրական հատուցման վճարման պահանջի ներկայացումը Ապահովագրողին:

1.8 Ապահովագրության պայմանագրի կնքումը Շահառուի օգտին Ապահովադրին չի ազատում սույն պայմանագրով նախատեսված պարտականությունների կատարումից, եթե պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ, կամ Ապահովադրի պարտականությունները կատարվել են անձի կողմից, ում օգտին կնքվել է պայմանագիրը:

ԲԱԺԻՆ 2: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏ

2.1. Սույն Կանոնների համաձայն՝ ապահովագրության օբյեկտ են համարվում ապահովագրության պայմանագրում նշված գույքի տնօրինման, օգտագործման և տիրապետման հետ կապված գույքային շահերը, ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու հետևանքով բաց թողնված օգուտների հետ կապված լրացուցիչ ծախսերը:

2.2. Ապահովագրության են ընդունվում՝

2.2.1. **Բնակարանները՝** բազմաբնակարան բնակելի շենքերի տարածքներ ու մասեր, այդ թվում՝ առանձնատներ, առանձին սենյակներ,

2.2.2. **Ոչ բնակելի շենքեր՝** շենքերի առանձին մասեր կամ կառույցներ, որոնք օգտագործվում են ֆիզիկական անձանց կողմից՝ ՀՀ օրենսդրությամբ թույլատրվող արտադրության, արհեստագործության, և/կամ այլ անհատական գործունեության համար,

2.2.3. **Կառույցներ՝** բնակելի և ոչ բնակելի առանձին կառույցներ, այդ թվում՝ առանձնատներ, ամառանոցներ, բաղնիքներ, տնտեսական և այլ կառույցներ ու շինություններ,

2.2.4. Ապահովագրողը նաև իրավունք ունի ապահովագրության ընդունել բազմաբնակարան տների՝ դրանց սեփականատերերին ընդհանուր բաժնային սեփականության իրավունքով պատկանող գույքը, որը չի հանդիսանում բնակարանի (շենքի) մասը և ծառայում է տան 1-ից ավելի շինությունների սպասարկման համար (միջբնակարանային աստիճանահարթակներ, սանդուղքներ, վերելակ, տեխնիկական հարկեր և նկուղներ, տանիք, ցանկապատող կառույցներ, տան կամ շինության տարածքում գտնվող մեխանիկական, էլեկտրական և այլ

սարքավորումներ և 1-ից ավելի շինությունների կանաչապատման ծառայող տարրեր և հարմարություններ և այլն),

2.2.5. **Հողամասեր,** որոնք պատկանում են Ապահովադրին կամ Շահառուին սեփականության իրավունքով: Հողամասերը որպես ապահովագրության օբյեկտ կարող են ապահովագրվել միայն հողային տարածքների ապահովագրության Լրացուցիչ պայմաններում նշված ռիսկերից, և միայն ի լրումն այդ տարածքների կառույցների ապահովագրությանը):

2.3. Ապահովագրության ընդունվող գույքը նշվում է ապահովագրության պայմանագրում ապահովագրված գույքի կամ դրա տարրերի (կատեգորիաների) թվարկման տեսքով:

Կողմերի համաձայնությամբ գույքը կարող է ապահովագրության ընդունվել առանց դրա ցուցակի կազմման և ապահովագրված յուրաքանչյուր տարրի (գույքի կատեգորիայի) համար հատուցման սահմանափակումների սահմանման:

2.4. Բնակարաններում, ոչ բնակելի շենքերում և կառույցներում (այդ թվում՝ բազմաբնակարան շենքերում) ապահովագրության են ընդունվում «կրող կառուցվածքները», «հարդարումը և ճարտարագիտական սարքավորումները», «շարժական գույքը»: Եթե պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ, ապա «կրող կառույցները», «հարդարում և ճարտարագիտական սարքավորումներ», «շարժական գույք» տերմինները հասկացվում են որպես՝

2.4.1. **«Կրող կառույցներ»**՝ բնակարաններում՝ պատերը, կրող միջնապատերը և առաստաղը, կառույցներում՝ պատվանդանով հիմքերը, արտաքին և ներքին պատերը և կրող միջնապատերը, առաստաղը (նկուղային, միջհարկային և ձեղնահարկային), ծածկը՝ ներառյալ տանիքը, արտաքին հարդարումը,

2.4.2. **«Հարդարում և ճարտարագիտական սարքավորումներ»**՝

2.4.2.1. Ներքին հարդարում՝ ներառյալ տարբեր տեսակի հատակային, որմնային, առաստաղային ծածկույթները, ներկառուցված պահարանները, խոհանոցը՝ ներկառուցված տեխնիկայով, ներկառուցված պահարանները, պահարանային սարքավորումներ, բուխարիները, վառարանները, դռները և պատուհանները,

2.4.2.2. Էլեկտրամատակարարման ներքին և արտաքին համակարգերով ճարտարագիտական սարքավորումները (ներառյալ տարբեր տեսակի լուսավորող գործիքները, էլեկտրահաստատման նյութերը և սարքավորումները, էլեկտրակառույցները), ջրմուղին և կոյուղին (ներառյալ սանիտարատեխնիկական գործիքները), ջերմա և գազամատակարարումը (ներառյալ ագրեգատները և գործիքները), օդափոխումը և օդորակումը, աղբատարները, անվտանգության ապահովման առարկաները (չհրկիզվող պահարաններ, փականները և այլն) և այլն,

2.4.3. **«Շարժական գույքը»**

2.4.3.1. Փափուկ կահույք, խոհանոցային կահույք՝ բացառությամբ ներկառուցված տեխնիկայի, միջանցքի, սենյակների կահույք և այլն,

2.4.3.2. Աուդիո, վիդեո և էլեկտրոնային տեխնիկա, ֆոտո և կինո սարքավորումներ (հեռուստացույցներ, վիդեո սարքավորումներ, այդ թվում՝ տեսախցիկներ,

հեռուստացույցի խաղային ներդիրներ, ձայնարկիչներ, նվագարկիչներ, էլեկտրական ձայնարկիչներ, այդ թվում՝ սկավառակներ, ակուստիկ համակարգեր, այդ թվում՝ սինթեզատորներ, MIDI-համակարգեր, էլեկտրոնային երաժշտական գործիքներ, էլեկտրակենցաղային սարքեր (սառնարաններ, լվացքի մեքենաներ, փոշեկուլներ, ջեռուցող սարքեր, էլեկտրական վառարան, միկրոալիքային վառարաններ, խոհանոցային կոմբայններ, սպասք լվացող մեքենաներ, լուսավորող սարքավորումներ, կարի և գործող մեքենաներ, հեռախոս և ֆաքս, անհատական համակարգիչներ և համակարգչային աքսեսուարներ) և այլն, 2.4.3.3 Ակուստիկ երաժշտական գործիքներ, ձայնա և տեսասկավառակներ, սկավառակներ, օպտիկական սարքեր (հեռադիտակներ և խոշորացույցներ), ժամացույցներ և այլ չափող սարքեր, գորգային և գործվածքային այլ հյուսվածքներ, սպասք, գրադարան, ոչ հնարժեք հագուստ, կոշիկներ, պայուսակներ, պորտֆելներ, դիպլոմատներ, ճամպուրակներ և այլ համանման գույք, հանգստի սպորտային պարագաներ, պոմպային և գազային զենքեր, որսորդական զենքեր, ատաղձագործական, մետաղագործական և այլ տնտեսական ցուցակագրված գույք, ծախսվող նյութեր, ջրավազաններ և այլն, 2.4.3.4 Կողմերի համաձայնությամբ այլ շարժական գույք:

2.5. Կողմերի հատուկ համաձայնությամբ և առանձին ցուցակի կազմման դեպքում ապահովագրության կարող են ընդունվել հետևյալ շարժական գույքը, որը վերաբերում է «Արժեքավոր գույք» կատեգորիային՝
ա) թանկարժեք մետաղներից և թանկարժեք քարերից պատրաստված իրեր,
բ) նկարներ, կտավներ, քանդակներ, դրոշմանիշերի, մետաղադրամների հավաքածուներ և այլ հավաքածուներ կամ արվեստի գործեր,
գ) հատուկ մշակույթային և պատմական արժեք ունեցող հնարժեքներ և այլ շարժական գույքի առարկաներ՝ նշված 2.4.3. կետում:

Արժեքավոր գույքի նկատմամբ ապահովագրության պայմանագրում կարող է նախատեսվել Արժեքավոր գույքի պահպանման վերաբերյալ Վերապահում: Պահպանման վերաբերյալ Վերապահումը ներառում է արժեքավոր գույքի պահպանման պայմանները և հատուցման սահմանաչափը, որի շրջանակներում իրականացվելու է ապահովագրական հատուցման վճարումը՝ պահպանման Վերապահումը չկատարելու դեպքում:

2.6. Ապահովագրության կարող են ընդունվել բնակարաններում և կառույցներում առկա բնապատկերային նախագծի տարրերը, եթե այդպիսիք նշված են ապահովագրության պայմանագրում:

2.7. Ապահովագրությունը չի տարածվում՝
ա) ՀՀ դրամով կամ արտարժույթով կանխիկ փողի,
բ) բաժնետոմսերի, պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի,
գ) ձեռագրերի, պլանների, գծագրերի և այլ փաստաթղթերի, հաշվապահական և գործական փաստաթղթերի,
դ) թանկարժեք մետաղների՝ ձուլակտորներով և թանկարժեք քարերի՝ առանց շրջանակների,
ե) դյուրավառ և պայթուցիկ նյութերի,
զ) ապահովագրված շենքում գտնվող, բայց Ապահովագրի կամ Շահառուին չչափակաճող գույքի (եթե այլ բան նախատեսված չէ պայմանագրով),

է) սննդամթերքի, խմիչքի և ծխախոտային արտադրանքի, ը) տնային և գյուղատնտեսական կենդանիների, թ) տարածքի բարելավման պլանավորման հետ կապված աշխատանքների (տարածքում օբյեկտների տեղաբաշխման նախագծի կազմում, ծաղկանոցների պլանավորում և այլն, ժ) քաղաքացիական շրջանառությունից հանված գույքի վրա:

**ԲԱԺԻՆ 3: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐ:
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐ**

3.1. Ապահովագրական դիսկ է համարվում ենթադրվող իրադարձությունը, որի ի հայտ գալու դեպքում կնքվում է ապահովագրության պայմանագիրը:

Ապահովագրական պատահար է համարվում սույն Կանոններում և ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված 3.2.1. - 3.2.6., 3.5. կետերում նշված տեղի ունեցած իրադարձությունները, որոնք բերում են ապահովագրված գույքի վնասվածքի, կորստի (ոչնչացման) հետ կապված, ինչպես նաև լրացուցիչ ծախսերի (բաց թողնված օգուտների) հետևանքով առաջացած վնասի պատճառմանը, և Ապահովագրողի ապահովագրական հատուցում վճարելու պարտականության կատարմանը: Ապահովագրության պայմանագիրը կարող է կնքվել ներքոնշյալ պատահարներից յուրաքանչյուրի, ամբողջությամբ կամ առանձին համակցություններով ի հայտ գալու դեպքում:

Ապահովագրության պայմանագրի կնքման դեպքում կողմերը իրավասու են պայմանավորվել Ապահովագրողի՝ Կանոնների 3.2.1. - 3.2.6., 3.5. կետերում նշված պատահարներից յուրաքանչյուրի կամ մի քանիսի պատասխանատվության նվազեցման վերաբերյալ: Ապահովագրության պայմանագիրը կարող է նաև կնքվել Կանոնների միայն 3.2.1. - 3.2.6 կետերում նշված պատահարներից մեկի կամ մի քանիսի արդյունքում գույքի կորստի (ոչնչացման) դեպքում:

3.2. Սույն Կանոնների համաձայն՝ Ապահովագրողը ապահովագրական պաշտպանվածություն է ապահովում ապահովագրված գույքի վնասվածքից կամ կորստից (ոչնչացումից), որը հետևանք է՝

3.2.1. «Հրդեհ»
գույքի վնասվածք կամ կորուստ (ոչնչացում) կրակի ծագման արդյունքում, որը կարող է ինքնուրույնաբար տարածվել դրա ծագման և տարածման համար հատուկ չնախատեսված վայրերում, ինչպես նաև կարող է ունենալ գույքի վրա ազդեցություն այդ կրակի, վառվող ապրանքների (ծխի և այլն), բարձր ջերմաստիճանի կամ հրդեհը հանգցնելուն ուղղված օրինական գործողությունների, այդ թվում՝ հրդեհամարման ավտոմատ համակարգերի օգտագործման արդյունքում:

Հրդեհից ապահովագրության դեպքում ապահովագրական պատահար չեն համարվում՝

- Էլեկտրամատակարարման գծում հոսանքի լարման տատանման, կարճ միացման արդյունքում ապահովագրված գույքին պատճառված վնասները՝ անխափ դրա առաջացման պատճառներից, եթե վերոնշյալ դեպքերը տեղի չեն ունեցել հրդեհից

- Վնասը, կորուստը (ոչնչացումը), որոնք արդյունք են ապահովագրված գույքը կրակով, ջերմությամբ կամ այլ ջերմային ազդեցությամբ մշակման, որի նպատակն է գույքի վերամշակումը կամ այլ նպատակներով օգտագործումը (օրինակ՝ չորացման, եփում, արդուկման, ապխտման, տապակման, տաքությամբ վերամշակման և այլնի համար):

3.2.2. «Պայթյուն».

գույքի վնասվածք կամ կորուստ (ոչնչացում), որն արդյունք է կենցաղային կամ արտադրական նպատակներով օգտագործվող գազի կամ պայթուցիկ նյութերի պահպանման, տեղափոխման կամ վերամշակման (օգտագործման) համար օգտագործվող գազատարների, կաթսաների և այլ տարողությունների կամ մեխանիզմների պայթյունի:

Գույքի ապահովագրության դեպքում ապահովագրական պատահար չեն համարվում իրադարձությունները, որոնք առաջացել են Ապահովագրի կողմից պայթուցիկ նյութերի անօրինական պահպանման արդյունքում:

3.2.3. «Վնասվածք ջրից».

գույքի վնասվածք կամ կորուստ (ոչնչացում), որն արդյունք է դրա վրա ջրի կամ ջրմուղային, կոյուղային, ջեռուցման, սառեցնող կամ օդափոխող համակարգերից այլ հեղուկների ներգործության կամ Ապահովագրին չպատկանող հարևան շինություններից ջրի ներգործության արդյունքում:

Ապահովագրական պատահար չեն համարվում իրադարձությունները, որոնք առաջացել են՝

- Նախագծով չնախատեսված պատուհաններից և դռներից, հատուկ բացված անցքերից մթնոլորտային տեղումների (այդ թվում՝ անձրևի, ձյան, կարկուտի) ներթափանցումից,
- Կառույցների, ամառանոցների՝ ծածկի միջոցով (ներառյալ ջրատար խողովակի և ծածկի հատման տեղերում), ձեղնահարկային շինությունների, հնությունից կամ շինարարական թերություններից առաջացած անցքերի կամ պանելային կարերի մեջ մթնոլորտային տեղումների (այդ թվում՝ անձրևի, ձյան, կարկուտի) ներթափանցումից,
- Կառույցների ջեռուցման, օդափոխման և օդորակման համակարգերի, ջրատար արտաքին և ներքին ցանցերի, կոյուղու ցրտահարումից, ապաստեցումից,
- Ապահովագրի կողմից ջրմուղի, կոյուղու, ջեռուցման և հակահրդեհային համակարգերի շահագործման կանոնների և ժամկետների խախտման և չկատարման հետևանքով,

3.2.4. «Մեխանիկական վնասվածքներ».

գույքի վնասվածք կամ կորուստ (ոչնչացում), որն առաջացել է ցամաքային կամ ջրային տրանսպորտային միջոցների վրաերթի, թռչող օբյեկտների կամ դրանց մասերի, բեռների կամ այլ առարկաների թռչող օբյեկտից անկման հետևանքով ինչպես նաև այդ առարկաների անկման ժամանակ առաջացած օդային հարվածող ալիքների, հարևան շինությունների կապիտալ վերանորոգման կամ վերակառուցման (վերապլանավորումներ, վերասարքավորումներ) անցկացման, բազմաբնակարան տների կամ կառույցների վրա, որտեղ գտնվում է ապահովագրության օբյեկտը, երրորդ անձանց կողմից շինարարական աշխատանքների կատարման, սյուների (այդ թվում՝ լուսավորող հենքեր և այլն), ծառերի, շինարարական

ամբարձիչների և այլ շինարարական մեխանիզմների անկման հետևանքով ապահովագրված գույքի վրա:

3.2.5. «Երրորդ անձանց հակաօրինական գործողություններ».

գույքի վնասվածք կամ կորուստ (ոչնչացում), որն արդյունք է հափշտակման (գողություն, կողոպուտ, ավազակություն), վանդալիզմի, կամ էլ գույքի դիտավորյալ ոչնչացման կամ վնասման, այդ թվում՝ այրելու, պայթեցնելու կամ այլ համայնավտանգ ճանապարհներով, կամ էլ նշվածների իրագործման փորձերի:

Երրորդ անձանց անօրինական գործողություններից ապահովագրության դեպքում ապահովագրական պատահար չեն համարվում գույքի գողությունը կառույցներում ոչ անօրինական ներգործությամբ:

Հափշտակման (գողություն, կողոպուտ, ավազակություն) հետևանքով գույքի կորուստը կամ վնասվածքը չի համարվում ապահովագրական պատահար, և չի հատուցվում վնասը, որն հետևանք է՝

ա) հափշտակման (գողություն, կողոպուտ, ավազակություն) Ապահովագրի հետ ապրող, համատեղ տնտեսություն վարող, նրա մոտ աշխատող անձանց կողմից,

բ) հափշտակման (գողություն, կողոպուտ, ավազակություն), որը կատարվել է ապահովագրված օբյեկտի անվտանգության ազդանշանային համակարգի անջատված կամ անսարք լինելու դեպքում, եթե ապահովագրության պայմանագրում պայմանավորված է ապահովագրված օբյեկտի վրա անվտանգության ազդանշանային համակարգի առկայություն,

գ) ապահովագրված կառույցում (տանիք, կառույցի արտաքին ճակատամասեր, կալվածքին կից տարածք) չգտնվող գույքի հափշտակման (գողություն, կողոպուտ, ավազակություն), եթե այլ բան նախատեսված չէ,

դ) ապահովագրված գույքի կորուստը, որը պատճառվել է հափշտակումից (գողություն, կողոպուտ, ավազակություն) տարբեր այլ միջոցներով:

3.2.6. «Տարերային աղետներ».

գույքի վնասվածք կամ կորուստ(ոչնչացում), որն արդյունք է երկրաշարժի, հողմի, փոթորիկի, մրրիկի, կայծակի հարվածի, ջրհեղեղի, հողմապտույտի, հրաբխի ժայթքման կամ ստորգետնյա բնական կրակի ներգործության, սողանքի, հեղեղի կամ լեռնային փլուզման, ինչպես նաև այլ անվանգավոր բնական երևույթների, այդ թվում՝ մթնոլորտային տեղումների (կարկուտ, տեղատարափ անձրև, ձյուն), եթե դրանք Ազգային օդերևութաբանական ծառայության մարմնի կամ ԱԻՆ կողմից ճանաչվել են որպես վտանգավոր բնական երևույթներ:

Տարերային աղետներից ապահովագրության ժամանակ ապահովագրական պատահար չեն համարվում՝

ա) ապահովագրված գույքին վնասի պատճառում ձյան ճնշման արդյունքում՝ բացառությամբ տվյալ վայրի համար անսովոր քանակությամբ, բայց ոչ պակաս քան 20 մմ ոչ ավել քան 12 ժամ անընդհատ ժամանակաշրջանի համար ձյան (առատ ձյան) տեղումից, որի հետևանք է հանդիսացել կրող կառույցների փլուզումը,

բ) կանոնավոր (կրկնվող) բնույթ ունեցող հողային (ստորգետնյա) ջրերի կամ ջրահավաքման ազդեցությունը:

3.3. Այն դեպքում, երբ Ապահովագրողն ապահովագրական ծածկույթ է տրամադրում սույն Կանոնների 3.2.1. - 3.2.6. կետերում նշված ռիսկերից մեկի կամ մի քանիսի գծով, ապա

ապահովագրության պայմանագրի «Ապահովագրական ռիսկեր» բաժնում նշվում են համապատասխան ռիսկերը (ռիսկերի անվանումները) կամ Կանոնների կետերը: Եթե Ապահովագրողը տրամադրում է ծածկույթ սույն Կանոնների 3.2.1.-3.2.6. կետերում նշված բոլոր ռիսկերից, ապա ապահովագրության պայմանագրի «Ապահովագրական ռիսկեր» բաժնում կարող են նաև նշվել «Ռիսկերի լրիվ փաթեթ» տերմինը:

3.4. Եթե ապահովագրության պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ, ապա ահաբեկչական գործողությունների հետևանքով գույքի վնասվածքի կամ կորստի (ոչնչացման) վնասները ապահովագրությամբ չեն ծածկվում և հատուցման ենթակա չեն:

3.5. Կողմերի հատուկ համաձայնությամբ ապահովագրության պայմանագրով կարող է նախատեսվել ապահովագրական ծածկույթ սույն Կանոնների համաձայն կնքված ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու հետ կապված լրացուցիչ ծախսերի ռիսկից (լրացուցիչ ծախսերի ռիսկ), ինչպես նաև սույն Կանոնների Լրացուցիչ պայմաններով նախատեսված այլ ռիսկերից:

3.6. Սույն Կանոնների համաձայն՝ ապահովագրական պատահար չեն համարվում՝

ա) ինքնաայրման, խմորման, փտման կամ ապահովագրված առարկաների այլ բնական հատկանիշների արդյունքում գույքի վնասվածքը կամ կորուստը (ոչնչացումը),

բ) կառույցների կամ դրանց մասերի փլուզումը, որը պայմանավորված չէ ապահովագրական պատահարով, այդ թվում կառույցի ավերված կամ վթարային վիճակի պատճառով,

գ) ջեռուցման և ջրամատակարարման համակարգերում ճնշման տատանումների արդյունքում գույքի վնասվածքը կամ կորուստը (ոչնչացում), եթե ճնշման տատանումները առաջացել են Ապահովագրի՝ ջեռուցման և ջրամատակարարման համակարգերի սխալ շահագործման արդյունքում,

դ) ապահովագրված շենքում գտնվող վառելանյութերի, ինքնավառ կամ դյուրավառ նյութերի այրման, ֆիզիկական կամ քիմիական փորձերի անցկացման արդյունքում գույքի վնասվածքը կամ կորուստը (ոչնչացում),

ե) կառույցների կառուցվածքային թերությունների՝ այդ թվում նյութերի, նախագծման և շինարարության թերությունների առկայության հետևանքով գույքի վնասվածքը կամ կորուստը (ոչնչացում),

3.7 Եթե այլ բան նախատեսված չէ ապահովագրության պայմանագրով, ապա ապահովագրական պատահար չեն համարվում ապահովագրված գույքի վարձակալության (վարձույթի) պայմանագրով առաջացած վարձակալի և/կամ նրա հետ այդպիսի գույքը համատեղ օգտագործող այլ անձանց գործողությունների (անգործության) արդյունքում ապահովագրված գույքին վնասի պատճառումը:

**ԲԱԺԻՆ 4: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐ ԵՎ
ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ**

4.1 Ապահովագրական գումար է համարվում ապահովագրության պայմանագրով որոշված դրամական գումարը, որի սահմաններում Ապահովագրողը

պարտավորվում է (ապահովագրական պատահարների) ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված կարգով իրականացնել ապահովագրական հատուցում:

4.2 Ապահովագրական գումարը ապահովագրված գույքի համեմատությամբ չպետք է գերազանցի այդպիսի գույքի իրական արժեքը (ապահովագրական արժեքը): Ապահովագրական արժեք է համարվում գույքի արժեքը ապահովագրության պայմանագրի կնքման օրվա դրությամբ դրա գտնվելու վայրում:

4.3 Եթե գույքի ապահովագրության պայմանագրում նշված ապահովագրական գումարը գերազանցել է դրա ապահովագրական արժեքը, ապա պայմանագիրը համարվում է անվավեր ապահովագրության այն մասով, որը գերազանցում է ապահովագրական արժեքը, իսկ ապահովագրավճարի վճարված ավելորդ մասը այս դեպքում վերադարձման ենթակա չէ:

Իսկ եթե ապահովագրության պայմանագրում ապահովագրական գումարի բարձրացումը հանդիսանում է Ապահովագրի կողմից խաբեության արդյունք, ապա ապահովագրողը իրավունք ունի միակողմանի լուծել պայմանագիրը և պահանջել իրեն հասցված վնասների հատուցում:

4.4 Ապահովագրական արժեքը որոշվում է

ա) Կառույցների կրող կառուցվածքների համար՝ այդպիսի կառույցի շինարարության արժեքի չափով՝ ենթարկված փաստաթղթային հաստատման, իսկ փաստաթղթային հաստատման բացակայության դեպքում՝ տվյալ վայրում այդպիսի կառույցի շինարարության արժեքի չափով (վերականգնողական արժեք)՝ հաշված նյութերի մաշվածությամբ և շահագործատեխնիկական վիճակով,

բ) Բնակարանների կրող կառուցվածքների համար՝ բնակարանի ձեռքբերման արժեքի չափով (առանց հարդարման և ճարտարագիտական սարքավորումների)՝ ենթարկված փաստաթղթային հաստատման, իսկ փաստաթղթային հաստատման բացակայության դեպքում՝ համանման բնակարանի ձեռքբերման շուկայական միջին արժեքի չափով (առանց հարդարանքի և ճարտարագիտական սարքավորումների),

գ) Հարդարման և ճարտարագիտական սարքավորումների համար փաստաթղթորեն հաստատված նյութերի, սարքավորումների և վերանորոգման կամ հարդարման տարրերի և (կամ) ճարտարագիտական սարքավորումների փոխարինումը դրանց ձեռքբերման արժեքի չափով՝ հանած նյութերի մաշվածությունը և վերանորոգման աշխատանքներն ու նյութերի՝ վերանորոգման վայր առաքումը, իսկ փաստաթղթային հաստատման բացակայության դեպքում՝ համանման նյութերի, սարքավորումների և հարդարման և (կամ) ճարտարագիտական սարքավորումների վերանորոգման համար պահեստային մասերի ձեռքբերման արժեքի չափով՝ հանած նյութերի մաշվածությունը և վերանորոգման աշխատանքներն ու նյութերի՝ վերանորոգման վայր առաքումը,

դ) շարժական գույքի համար՝ փաստաթղթորեն հաստատված համանման առարկայի ձեռքբերման արժեքի չափով՝ հանած մաշվածությունը, իսկ փաստաթղթային հաստատման բացակայության դեպքում՝ ապահովագրության ընդունվող համանման առարկայի

ձեռքբերման միջին շուկայական արժեքի չափով՝ հանած մշակածությունը,

ե) «Արժեքավոր գույք» կարգին դասվող շարժական գույքի համար՝ փորձագետի եզրակացության, կողմերի համաձայնության կամ էլ ապահովագրության պայմանագրի կնքման պահին առարկայի համապատասխան տեսակի աճուրդային գնի հիման վրա,

զ) բազմաբնակարան տան գույքի համար՝ կառույցների կրող կառուցվածքների և ճարտարագիտական սարքավորումների ապահովագրական արժեքի համանման որոշմամբ՝ հանած նյութերի մշակածությունը՝ կախված ապահովագրության ընդունվող գույքի կազմից:

Եթե այլ բան նախատեսված չէ ապահովագրության պայմանագրով, ապա կանաչապատման և բարելավման տարրերի (Բնապատկերի) նկատմամբ ապահովագրական գումարը որոշվում է՝ ելնելով կանաչապատման համանման առարկաների և բարելավման աշխատանքների արժեքից:

4.5. Ապահովագրության պայմանագիրը կարող է կնքվել «լրիվ» կամ «ոչ լրիվ» ապահովագրության պայմանների հիման վրա:

4.5.1. Ապահովագրության պայմանագիրը համարվում է կնքված «լրիվ» ապահովագրության պայմանների հիման վրա, եթե ապահովագրական գումարը հավասար է գույքի ապահովագրական արժեքին:

Այս դեպքում ապահովագրական հատուցումը վճարվում է ամբողջությամբ՝ որոշված ապահովագրական հատուցման վճարման պայմանների համաձայն (Կանոնների 13 բաժին՝ «Ապահովագրական հատուցման վճարում»):

4.5.2. Ապահովագրության պայմանագիրը համարվում է կնքված «ոչ լրիվ» ապահովագրության պայմանների հիման վրա, եթե ապահովագրական գումարը սահմանված է գույքի ապահովագրական արժեքից ցածր:

Այս դեպքում վնասը հատուցվում է գույքի ապահովագրական արժեքի և ապահովագրական գումարի նկատմամբ համամասնորեն:

4.5.3. Կողմերի համաձայնության դեպքում ոչ լրիվ հատուցման կանոնը՝ նախատեսված սույն Կանոնների 4.5.2. կետում, կարող է չընդունվել:

Այդ դեպքում ապահովագրական հատուցումը կվճարվի ապահովագրական գումարի սահմաններում ամբողջությամբ՝ որոշված համաձայն ապահովագրական հատուցման վճարման պայմանների (Կանոնների ԲԱԺԻՆ 13՝ «Ապահովագրական հատուցման վճարում»):

Այդպիսի ապահովագրությունը կարող է ապահովագրության պայմանագրում նշվել որպես «ոչ լրիվ ոչ համամասնական»:

4.6. Կողմերը իրավասու են պայմանավորվել ապահովագրության պայմանագրի մեջ անրագրելու վնասի հատուցման ներքոնշյալ համակարգերից որևէ մեկը՝

4.6.1. «Նորը հնի փոխարեն»՝ ենթադրում է, որ ապահովագրական հատուցման վճարումը իրականացվում է առանց հաշվի առնելու գույքի մասերի (նյութերի) մշակածության տոկոսը, ապահովագրական պատահարի արդյունքում փոխարինման կամ վերականգման ենթակա գույքի մասերի (նյութերի) մշակածության տոկոսների հաշվմամբ՝ բացառությամբ ապահովագրված գույքի կորստի (ոչնչացման) դեպքերի, բայց ոչ ավել քան ապահովագրական գումարը,

4.6.2. «Հինը հնի փոխարեն»՝ ենթադրում է, որ ապահովագրական հատուցման վճարումը իրականացվում է ապահովագրական պատահարի արդյունքում փոխարինման կամ վերականգման ենթակա գույքի դրա կառուցվածքային մասերի, նյութերի մշակածության տոկոսի հաշվմամբ,

4.7. Ապահովագրության պայմանագրով կարող են նախատեսվել հատուցման տարբեր տեսակի սահմանափակումներ (ապահովագրողի հատուցման սահմանաչափեր), այդ թվում՝ կառույցների կամ բնակարանների տարրերի նկատմամբ մեկ ապահովագրական պատահարի համար վճարման սահմանաչափեր, վճարման առավելագույն սահմանաչափ և այլն:

Սահմանաչափի տեսակը նշվում է ապահովագրության պայմանագրում:

Ապահովագրության պայմանագրում մասնավորապես, կարող են սահմանվել Ապահովագրողի հատուցման հետևյալ Սահմանաչափերը՝

4.7.1 «Յուրաքանչյուր ապահովագրական պատահարի» համար՝ պայմանագրով սահմանված ապահովագրական գումարը համարվում է ապահովագրության պայմանագրի գործողության ողջ ընթացքում յուրաքանչյուր ապահովագրական պատահարի համար ապահովագրական հատուցման վճարման սահմանային չափը: Ապահովագրության պայմանագիրը ավարտվում է լրիվ կամ համապատասխան չափով գույքի հափշտակման ինչպես նաև ապահովագրված գույքի կորստի (ոչնչացման) դեպքում հատուցման վճարման պահից:

Ընդ որում, եթե հերթական ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու դեպքում գույքը նախորդ ապահովագրական պատահարից հետո չի վերականգնվել (գույքի վերականգնման փաստի հաստատման համար Ապահովագիրը պարտավոր է ներկայացնել համապատասխան փաստաթղթերը), հատուցման սահմանաչափը նվազեցվում է նախորդ ապահովագրական պատահարով նախատեսված ապահովագրական հատուցման գումարով:

4.7.2. «Ըստ առաջին դեպքի»՝ Պայմանագրով սահմանված ապահովագրական գումարը համարվում է ապահովագրության գործողության ամբողջ ընթացքում մեկ ապահովագրական պատահարի համար ապահովագրական հատուցման վճարման սահմանային չափ: Ապահովագրության պայմանագրի գործողությունը դադարում է Ապահովագրողի կողմից ապահովագրական պատահարի առաջին դիմումի ի հայտ գալու պահից:

4.7.3. «Ըստ պայմանագրի»՝ Պայմանագրով սահմանված գումարը համարվում է ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում տեղի ունեցած բոլոր ապահովագրական պատահարների համար ապահովագրական հատուցման վճարման սահմանաչափը: Ապահովագրական հատուցման վճարումից հետո ապահովագրական գումարը նվազում է կատարված վճարման մեծությամբ: «Ըստ պայմանագրի» հատուցման սահմանաչափով ապահովագրության պայմանագիրը համարվում է կատարված և դադարեցնում է իր գործողությունը ապահովագրական գումարին համարժեք ապահովագրական գումարային հատուցման վճարման պահից կամ գույքի կորստի (ոչնչացման) փաստի համար

ապահովագրական հատուցում վճարելուց հետո: Վնասված գույքի վերականգման կամ փոխարինման դեպքում Ապահովադիրն իրավունք ունի լրացուցիչ ապահովագրավճարի դիմաց վերականգնել սկզբնական ապահովագրական գումարը:

ԲԱԺԻՆ 5: ՀՎՏԱՆՑՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐ (ՖՐԱՆՇԻԶԱ)

- 5.1. Կողմերի համաձայնությամբ ապահովագրության պայմանագրով կարող է նախատեսվել Ապահովադրի կամ Շահառուի սեփական մասնակցության չափաբաժինը վնասի հատուցմանը՝ ֆրանշիզա:
- 5.2. Ֆրանշիզան որոշվում է կողմերի համաձայնությամբ՝ դրամական համարժեքով, ապահովագրական գումարի նկատմամբ տոկոսներով և/կամ ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված այլ պայմաններով: Ֆրանշիզայի առկայությունն ու դրա չափը նշվում է ապահովագրության պայմանագրում:
- 5.3. Ֆրանշիզան կարող է լինել «ոչ պայմանական» և «պայմանական»:
«Ոչ պայմանական» ֆրանշիզան նախատեսում է հատուցման նվազեցում սահմանված ֆրանշիզայի չափով՝ ըստ ապահովագրական պատահարի:
«Պայմանական» ֆրանշիզան նախատեսում է, որ Ապահովագրողը ազատվում է ֆրանշիզայի չափը չգերազանցող կամ դրան հավասար վնասի պատասխանատվությունից, բայց եթե վնասի չափը գերազանցում է ֆրանշիզան, ապա ապահովագրական հատուցման հաշվարկման դեպքում ֆրանշիզան հաշվի չի առնվում:
- 5.4. Ֆրանշիզան կարող է սահմանվել պայմանագրով՝ մեկ դիսկի կամ դրանց համակցության համար:

ԲԱԺԻՆ 6: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔ

- 6.1. Շարժական գույքը ապահովագրված է համարվում միայն այն շենքերում կամ կառույցներում և հողատարածքներում, որոնք նշված են ապահովագրության պայմանագրում (ապահովագրության տարածք):
- 6.2. Եթե ապահովագրված գույքը տեղափոխվում է ապահովագրության տարածքից դուրս, ապա այդ գույքի նկատմամբ ապահովագրության պայմանագիրը դադարում է՝ բացառությամբ սույն Կանոնների 6.3., 6.4. կետերով նախատեսված դեպքերի:
- 6.3. Ապահովագրված գույքի՝ ապահովագրության տարածքից դուրս բերելու անհրաժեշտության դեպքում Ապահովադիրը իրավունք ունի պահանջելու ապահովագրության պայմանագրում ապահովագրության տարածք բաժնում փոփոխությունների իրականացում: Ապահովագրողն իրավունք ունի դիտարկելու տվյալ փոփոխությունները որպես ռիսկի մեծացմանը բերող պայմաններ և գործելու սույն Կանոնների բաժին 8-ին համապատասխան:
- 6.4. Շարժական գույքի առանձին առարկաները կարող են լինել ապահովագրված առանց ապահովագրության

տարածքի սահմանափակումների, եթե դա հատուկ սահմանված է ապահովագրության պայմանագրում:

ԲԱԺԻՆ 7: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՆՔՈՒՄԸ, ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԱՂԱԲԵՑՈՒՄԸ

- 7.1. Ապահովագրության պայմանագիրը կնքվում է Ապահովադրի կամ նրա ներկայացուցչի գրավոր կամ բանավոր դիմումի հիման վրա:
Ապահովագրության պայմանագիրը կնքվում է մեկ տարի ժամկետով (տարեկան պայմանագիր), մեկ տարուց պակաս ժամկետով (կարճաժամկետ պայմանագիր) կամ մեկ տարուց ավել ժամկետով (երկարաժամկետ պայմանագիր):
 - 7.2. Ապահովադիրը Ապահովագրողի պահանջով պարտավոր է տրամադրել՝
 - 7.2.1. իրավաբանական անձ Ապահովադրի հիմնադիր փաստաթղթեր,
 - 7.2.2. Ապահովադրի կամ նրա անունից հանդես եկող անձի ինքնությունը հաստատող փաստաթուղթ,
 - 7.2.3. Ապահովադրի ներկայացուցչի կարգավիճակը և լիազորությունները հաստատող լիազորագիր կամ այլ փաստաթուղթ,
 - 7.2.4. գույքի գրանցման փաստաթղթեր, Ապահովագրողի պահանջով ապահովագրվող շահը հաստատող փաստաթղթեր,
 - 7.2.5. ապահովագրական ռիսկը գնահատելու համար Ապահովագրողին անհրաժեշտ այլ փաստաթղթեր:
 - 7.3. Ապահովագրության պայմանագրի կնքման ժամանակ Ապահովագրողը պարտավոր է Ապահովադրին հայտնել իրեն հայտի բոլոր հանգամանքները, որոնք ունեն էական նշանակություն ապահովագրվող գույքի ռիսկի գործոնի չափի որոշման համար: Բոլոր դեպքերում էական են համարվում ապահովագրության տիպային պայմանագրում, հավելվածներում կամ նրա գրավոր հարցումում Ապահովագրողի կողմից հստակ որոշված հանգամանքները:
 - 7.4. Ապահովագրության պայմանագիրը կազմվում է գրավոր և կարող է կնքվել մեկ փաստաթղթի կազմման կամ Ապահովագրողից Ապահովադրին նրա գրավոր դիմումի հիման վրա Ապահովագրողի ստորագրությամբ ապահովագրական վկայագրի (վկայականի կամ այլ փաստաթղթի) շնորհման ճանապարհով:
Եթե կողմերի միջև այլ բան նախատեսված չէ, ապա ապահովագրության պայմանագիրը (վկայագիրը) Ապահովադրին տրվում է՝
 - ✓ ապահովագրավճարի անկանխիկ վճարման դեպքում ապահովագրավճարի կամ Ապահովագրողի հաշվին տարածամկետ վճարվող դրա առաջին վճարի ընդունման օրվանից 5 բանկային օրվա ընթացքում,
 - ✓ ապահովագրավճարի կանխիկ վճարման դեպքում՝ ապահովագրավճարի կամ դրա առաջին վճարի վճարումից անմիջապես հետո, եթե ապահովագրավճարը վճարվում է տարածամկետ:
- Ապահովագրության պայմանագրի կորստի դեպքում, Ապահովադրի գրավոր դիմումի հիման վրա նրան տրվում է կրկնօրինակը, որից հետո կորած ապահովագրական պայմանագրի (վկայագրի) ներկայացման դեպքում պահանջները չեն դիտվում:

7.5. Ապահովագրավճարի վճարման կարգը և ժամկետները որոշվում են ապահովագրության պայմանագրով: Ապահովագրավճարը վճարվում է միանվագ, եթե ապահովագրական պայմանագրի կնքման ժամանակ ապահովագրավճարի տարածամկետ վճարում որոշված չէ: Մեկ տարուց պակաս ապահովագրության ժամանակ սակագինը հաշվարկվում է ըստ հետևյալ աղյուսակի.

Ապահովագրության ժամկետ ամիսներով	Վճարվելիք ապահովագրավճար տոկոսներով տարեկան ապահովագրավճարի նկատմամբ
1	30 %
2	37 %
3	44 %
4	50 %
5	56 %
6	63 %
7	69 %
8	75 %
9	81 %
10	88 %
11	94 %
12	100 %

7.6. Ապահովագրության պայմանագիրը ուժի մեջ է մտնում ապահովագրավճարի կամ դրա առաջին մասի վճարման պահից (եթե ապահովագրության պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ), այսինքն՝

- ✓ անկանխիկ հաշվարկի դեպքում ապահովագրավճարի կամ դրա առաջին մասի (տարածամկետ վճարման դեպքում)՝ Ապահովագրողի հաշվարկային հաշվին վճարման պահից, բայց ոչ շուտ ապահովագրության Պայմանագրի գործողության սկզբի ամսաթվից,
- ✓ ապահովագրավճարի կանխիկ վճարման դեպքում՝ ապահովագրավճարի կամ դրա առաջին մասի (տարածամկետ վճարման դեպքում) վճարման պահից անմիջապես հետո, բայց ոչ շուտ ապահովագրության Պայմանագրի գործողության սկզբի ամսաթվից:

Եթե ապահովագրության պայմանագրով նախատեսվում է դրա ուժի մեջ մտնելը այլ պահից, քան ապահովագրավճարի կամ դրա առաջին մասի վճարումն է, ապահովագրավճարի կամ առաջին ապահովագրավճարի տաս աշխատանքային օրվա ընթացքում չվճարելու դեպքում՝ նշված ապահովագրության պայմանագրում որպես ապահովագրավճարի կամ դրա առաջին մասի վճարման ամսաթիվ, Ապահովագրողը իրավասու է միակողմանի դադարեցնել պայմանագիրը՝ Ապահովագրին ուղարկելով գրավոր ծանուցագիր:

Եթե ապահովագրության պայմանագիրը ուժի մեջ չի մտել Ապահովագրողի կողմից ապահովագրության պայմանագիրը դադարեցնելու իրավունքի առաջացման պահին՝ սույն կետով սահմանված կարգով, ապա պայմանագիրը համարվում է

ուժի մեջ չմտած և կողմերի համար որևէ իրավական հետևանքներ չի առաջացնում:

7.7. Ապահովագրավճարի տարածամկետ վճարման դեպքում, եթե հերթական ապահովագրավճարը վճարված չէ ապահովագրության պայմանագրում որպես վճարի սկիզբ նշված ամսաթվից 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, ապա Ապահովագրողը իրավունք ունի միակողմանի դադարեցնել պայմանագիրը՝ Ապահովագրին ուղարկելով գրավոր ծանուցագիր: Ընդ որում՝ վճարված ապահովագրավճարը համարվում է ամբողջությամբ Ապահովագրողի կողմից վաստակած և ենթակա չէ վերադարձման:

7.8. Սույն Կանոնների 7.5-7.6 կետերով նախատեսված կարգով պայմանագրի դադարեցման պահ է հանդիսանում՝

- ✓ ապահովագրավճարի վճարման համար ապահովագրության պայմանագրում սահմանված ամսաթիվը, եթե պայմանագրի դադարեցման ծանուցագիրը Ապահովագրողի կողմից ուղարկված է ոչ ուշ քան ապահովագրության պայմանագրով իրավաբանական անձ Ապահովագրիչների ապահովագրավճարի վճարման համար սահմանված ամսաթվից 45 օրը, և ապահովագրության պայմանագրով ֆիզիկական անձ Ապահովագրիչների ապահովագրավճարի վճարման համար սահմանված ամսաթվից 60 օրը,
- ✓ ծանուցագրի ուղարկման ամսաթիվը, եթե պայմանագրի դադարեցման մասին այդպիսի ծանուցագիրը ուղարկված է Ապահովագրողի կողմից ապահովագրության պայմանագրով իրավաբանական անձ Ապահովագրի ապահովագրավճարի վճարման համար սահմանված ամսաթվի 45-րդ օրից ուշ և ապահովագրության պայմանագրով ֆիզիկական անձ Ապահովագրի ապահովագրավճարի վճարման համար սահմանված ամսաթվի 60-րդ օրից ուշ:

Ապահովագրողը ազատվում է սույն կետում նշված ապահովագրության պայմանագրի գործողության դադարեցմանը համապատասխան պահից տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարների նկատմամբ ապահովագրական հատուցման իրականացման պարտականությունից: Ապահովագրի կողմից ապահովագրավճարի (ապահովագրական մուտքերի) չվճարման այլ հետևանքները կարող են սահմանվել ապահովագրության պայմանագրով:

7.9. Սույն Կանոնների հիման վրա ապահովագրության պայմանագիր կնքելով՝ Ապահովագրիչը հաստատում է իր համաձայնությունը նրանում, որ ապահովագրության պայմանագրի գործողության ողջ ժամկետի ընթացքում Ապահովագրողը կարող է իրականացնել այնտեղ նշված ֆիզիկական անձանց անհատական տվյալների մշակում:

Ապահովագրիչը անձնական պատասխանատվություն է կրում ապահովագրության դիմումում և(կամ) ապահովագրության պայմանագրում նշված ֆիզիկական անձ Շահառուի և այլոց՝ նրանց անհատական տվյալների մշակման համաձայնություն տալու համար: Սույն Կանոններում անհատական տվյալների մշակում ասելով՝ հասկանում ենք ֆիզիկական անձանց անհատական տվյալների հավաք, համակարգում, կուտակում, պահպանում, ճշտում (նորացում, փոփոխում), օգտագործում, կոդավորում, վնասագործում, ինչպես նաև այլ

գործողությունների իրականացում՝ վիճակագրական և ապահովագրական ռիսկերի վերլուծության իրականացման նպատակներով: Սույն Կանոնների հիման վրա ապահովագրության պայմանագիր կնքելով՝ Ապահովագրողը նույնպես հաստատում է այլ ապրանքների և ծառայությունների, ինչպես նաև Ապահովագրողի հետ իրավահարաբերությունների երկարացման պայմանների մասին տեղեկատվություն տրամադրելու համաձայնությունը: Վերը նշված նպատակների իրականացման համար Ապահովագրողը իրավունք ունի ապահովագրության պայմանագրի կնքման և կատարման հետ կապված իրեն հայտնի դարձած անհատական տվյալները փոխանցել երրորդ անձանց, որոնց հետ Ապահովագրողը կնքել է համապատասխան համաձայնություններ՝ ապահովելով անհատական տվյալների վստահելի պահպանությունը և գաղտնիությունը: Ապահովագրողը պարտավորվում է ապահովել Ապահովագրողի անհատական տվյալների պահպանություն և չհրապարակում այլ նպատակներով, քան նախատեսված է սույն հոդվածներում: Անհատական տվյալների մշակման վերաբերյալ համաձայնությունը կարող է ետ կանչվել անհատական տվյալներով սուբյեկտի կողմից՝ լրիվ կամ այլ ապրանքների և ծառայությունների մասին տեղեկատվության մատով, Ապահովագրողին գրավոր դիմումի ուղարկման ճանապարհով՝ թույլատրող հավաստի հաստատելու տվյալ դիմումի ընդունման ամսաթիվը Ապահովագրողի կողմից:

Իր համաձայնությամբ անհատական տվյալների մշակման համար սուբյեկտի կողմից դրանց լրիվ ետ կանչման դեպքում այդ անձի ապահովագրության պայմանագրի գործողությունը դադարում է, իսկ Ապահովագրողը հանդիսացող սուբյեկտի կողմից այդպիսի համաձայնության ետ կանչման դեպքում ապահովագրության պայմանագիրը դադարում է ամբողջությամբ: Ընդ որում, ապահովագրության պայմանագրի գործողությունը վաղաժամկետ դադարում է Ապահովագրողի կողմից անհատական տվյալների մշակման համաձայնության ետ կանչման համապատասխան դիմումի ստացման ամսաթվից: Ապահովագրության պայմանագրի գործողության դադարեցման (այդ թվում՝ դրա լուծման), ինչպես նաև իր անհատական տվյալների մշակման վերաբերյալ անհատական տվյալների սուբյեկտի կողմից համաձայնության ետ կանչման դեպքում, Ապահովագրողը պարտավորվում է վերացնել այդպիսի անհատական տվյալները ապահովագրության պայմանագրի գործողության 100(հարյուր) տարին չգերազանցող ժամկետում կամ Ապահովագրողի կողմից անհատական տվյալների մշակման համաձայնության ետ կանչման դիմումի ստացման պահից:

- 7.10. Ապահովագրության պայմանագիրը դադարեցվում է հետևյալ դեպքերում՝
- ✓ դրա գործողության ժամկետի ավարտ,
 - ✓ եթե ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու հնարավորությունը, ռիսկի գոյությունը դադարել է ապահովագրական պատահար չհանդիսացող դեպքերից,
 - ✓ ապահովագրության պայմանագրի մերժում Ապահովագրողի կողմից ցանկացած ժամանակ, եթե ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու

- հնարավորությունը վերացել է այլ, քան ապահովագրական պատահարը հանգամանքներով,
- ✓ Ապահովագրողի և Ապահովագրողի համաձայնությամբ պայմանագրի լուծումը,
 - ✓ Ապահովագրողի մահվամբ՝ բացառությամբ Ապահովագրված գույքի նկատմամբ իրավունքները՝ երրորդ անձանց անցման դեպքերի,
 - ✓ Ապահովագրողի և Շահառուի կողմից ապահովագրական շահագրգռվածության կորստի (վաճառքի, օտարման արդյունքում) դեպքում,
 - ✓ Ապահովագրողի համարվող սուբյեկտի անհատական տվյալների մշակման, Կանոնների կետերի համաձայն՝ անհատական տվյալների ամբողջությամբ ետ կանչման դեպքում: Ընդ որում այդպիսի համաձայնության ամբողջությամբ ետ կանչումը համարվում է ապահովագրության պայմանագրից հրաժարում և պայմանագրով վճարվող ապահովագրավճարը վերադարձման ենթակա չէ,
 - ✓ ՀՀ գործող օրենսդրությամբ, սույն Կանոններով կամ ապահովագրության պայմանագրի պայմաններով սահմանված այլ դեպքերում:

7.11. Պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում Ապահովագրողը Ապահովագրողին վերադարձնում է սույն Կանոնների 7.12. կետի համաձայն Ապահովագրության վճարված ապահովագրավճարի մասը:

7.12. Ապահովագրական պայմանագրի լուծման դեպքում Ապահովագրողը նետոտ ապահովագրավճարից համամասնորեն վերադարձնում է ապահովագրական պայմանագրի չլրացած օրերի գծով վճարված ապահովագրավճարը: Նետոտ ապահովագրավճար է համարվում ապահովագրավճարի ռիսկային մասնաբաժինը, որն առաջանում է բրուտոտ ապահովագրավճարի և գործառնական և պայմանագրի թողարկման համար կատարվող այլ ծախսերի բեռնվածության տարբերությունից: Բեռնվածության գումարը կազմում է առաջին տարվա ապահովագրավճարի 25%-ը և յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա ապահովագրավճարի 15%-ը:

7.13. Նոր ժամկետով ապահովագրության պայմանագրի կնքման դեպքում Ապահովագրողին տրվում է ապահովագրության պայմանագրով ապահովագրավճարի վճարման արտոնյալ ժամանակաշրջան (15 օրացույցային օր): Այս դեպքում նոր պայմանագրի համաձայն՝ ապահովագրության գործողությունը սկսվում է նախորդ պայմանագրի ավարտի պահից:

Ապահովագրության պայմանագրով Ապահովագրողի պատասխանատվությունը առաջանում է միայն Ապահովագրողի կողմից Ապահովագրողին հերթական ապահովագրության պայմանագրի կնքման մասին նախնական (մինչև ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալը) գրավոր դիմումի պայմաններում:

Ապահովագրավճարի վճարումը պետք է իրականացվի արտոնությունների տրման ժամանակաշրջանի ընթացքում (նախորդ պայմանագրի գործողության ավարտից 15 օր հետո), եթե նոր ապահովագրության պայմանագրով ապահովագրավճարի վճարման այլ պայմաններ սահմանված չեն:

ԲԱԺԻՆ 8: ՌԻՍԿԻ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ

8.1. Ապահովագրության Պայմանագրի գործողության ընթացքում Ապահովադիրը պարտավոր է անմիջապես, հենց որ դա իրեն հայտնի դառնա, գրավոր ծանուցել Ապահովագրողին էական հանգամանքների փոփոխությունների մասին, որոնք կարող են ազդել ապահովագրական ռիսկի մեծացման վրա:

Ռիսկի աստիճանի մեծացման վրա ազդող էական հանգամանքներ, ամեն դեպքում, ճանաչվում են ապահովագրության պայմանագրի կնքման ժամանակ Ապահովագրողին հայտնած տեղեկություններում փոփոխությունները, ինչպես նաև ցանկացած դեպքում՝ ապահովագրված շինությունում ձևափոխություն (վերակառուցում, վերազինում), ապահովագրված շինության բանալիների կորուստ, անսարքությունների հայտնաբերում կամ պահակային կամ հակահրդեհային համակարգերի անջատում (այդ թվում՝ սպասարկման պատճառով):

8.2. Ապահովագրողը իրավունք ունի ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում ստուգել ապահովագրված գույքի վիճակը, ռիսկի աստիճանի փոփոխության տեղեկատվության ստացման դեպքում իրականացնել դրա վերազնահատում և պահանջել ապահովագրության պայմանագրի պայմանների փոփոխություն և (կամ) ռիսկի մեծացման համապատասխան լրացուցիչ ապահովագրավճարի վճարում:

Պայմանագրի պայմանների փոփոխության և (կամ) ռիսկի մեծացման համապատասխան լրացուցիչ ապահովագրավճարի վճարման անհամաձայնության դեպքում Ապահովագրողը իրավասու է վաղաժամկետ դադարեցնելու ապահովագրության պայմանագիրը:

Ապահովագրության պայմանագիրը դադարեցվում է նաև մինչև ժամկետը, որով այն կնքվել էր, Ապահովադրի կողմից Ապահովագրողի՝ ապահովագրվող ռիսկի որակի բարելավման ուղղությամբ հրահանգների, անվտանգության նորմերի ցուցանիշների կամ Ապահովագրողի այլ ցուցումների և պահանջների չկատարման դեպքում, որոնք հիմք են հանդիսացել ռիսկը ապահովագրության ընդունման և նշված էին պայմանագրում:

Ապահովագրության պայմանագիրը այդ դեպքում համարվում է լուծված Ապահովագրողի կողմից Ապահովադրին ուղարկված ծանուցագրում որպես պայմանագրի դադարեցման առաջարկվող ժամկետ նշված, ոչ ուշ, քան 14 օրացույցային օր ժամկետից: Վերոնշյալ հանգամանքների պատճառով պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման պարագայում վճարված ապահովագրավճարը համարվում է Ապահովագրողի կողմից ամբողջությամբ վաստակած և վերադարձման ենթակա չէ, եթե այլ բան նախատեսված չէ:

8.3. Ապահովադրի կողմից սույն Կանոնների 8.1 կետով նախատեսված պարտականությունների չկատարման դեպքում Ապահովագրողը իրավունք ունի ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու դեպքում մերժել դրանով ապահովագրական հատուցումը:

ԲԱԺԻՆ 9: ՆՈՐՄԵՐԻ ԵՎ ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ԽԱՆՏՈՒՄ

9.1. Ապահովադիրը պարտավոր է անընդհատ հոգ տանել ապահովագրված գույքի մասին այնպես, կարծես այն

ապահովագրված չէ ընդհանրապես, ձեռնարկել բոլոր խելամիտ և նպատակահարմար քայլերը դրա պահպանման և փրկման ուղղությամբ և պահել իրեն այնպես, կարծես այդ գույքի նկատմամբ ապահովագրական պաշտպանվածություն չի գործել ընդհանրապես:

9.2. Եթե Ապահովադիրը, ինչպես նաև նրան պատկանող գույքը համատեղ օգտագործող անձինք, խախտում են օրենքով և այլ իրավական նորմատիվ ակտերով սահմանված հակահրդեհային անվտանգության, շինությունների և արժեքների պահպանության, շինարարության նորմերն ու կանոնները, աշխատանքների անվտանգ անցկացման նորմերն ու կանոնները կամ այլ համանման նորմեր (այսուհետ՝ նորմեր և կանոններ), կամ եթե այդպիսի խախտումները իրականացվում են Ապահովադրի իմացությամբ, Ապահովագրողը իրավունք ունի դիտել այդպիսի խախտումները որպես ռիսկի աստիճանը մեծացնող հանգամանքներ, և գործել սույն Կանոնների 8.2., 8.3. կետերին համապատասխան:

9.3. Ապահովագրողը իրավունք ունի իր հայեցողությամբ մերժել ապահովագրական հատուցման լրիվ կամ մասնակի վճարումը այն ապահովագրական դեպքերի համար, որոնց անմիջական պատճառն է հանդիսացել օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով սահմանված նորմերի և կանոնների խախտումը: Ապահովագրական հատուցումը վճարվում է ամբողջ ծավալով, եթե այդ նորմերի և կանոնների խախտումը կապված չէ ապահովագրական պատահարի առաջացման պատճառների հետ:

ԲԱԺԻՆ 10: ԿՐԿՆԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

10.1. Ապահովադիրը պարտավոր է տեղեկացնել Ապահովագրողին նրա կողմից ապահովագրության ընդունվող գույքի նկատմամբ այլ ապահովագրական կազմակերպություններում գործող բոլոր ապահովագրության պայմանագրերի մասին:

10.2. Եթե միևնույն ապահովագրության օբյեկտը մի քանի (երկու և ավել) Ապահովագրողների մոտ ապահովագրելու դեպքում ապահովագրական գումարը գերազանցում է ապահովագրված գույքի իրական արժեքը, ապա ապահովագրական հատուցման գումարը կրճատվում է համապատասխան ապահովագրական պատահարի գումարի և բոլոր Ապահովագրողների մոտ ապահովագրվող օբյեկտի ապահովագրության ընդհանուր գումարի հարաբերակցության համամասնությամբ:

ԲԱԺԻՆ 11: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ ԴԻՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

11.1 Եթե Ապահովադիրը կամ Ապահովադրի իմացությամբ գործող անձը մտադրված իրականացնում է գործողություններ կամ այլ զանցանքներ՝ պատճառ դառնալով ապահովագրական պատահարի առաջացմանը, կամ մտադրված զցում է Ապահովագրողին կամ նրա ներկայացուցչին մոլորության մեջ ապահովագրական պատահարի պատճառների կամ վնասի չափերի որոշման ժամանակ, որը հաստատվում է << օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով, Ապահովագրողը ազատվում է ապահովագրական հատուցման վճարման պարտականությունից:

**ԲԱԺԻՆ 12: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐԻ
ԱՌԱՋԱՅՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ
ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

12.1. Ապահովագրական պատահարի հայտանիշներ ունեցող իրադարձության ի հայտ գալու դեպքում Ապահովագրողը պարտավոր է՝

12.1.1. անհապաղ հայտնել այդ մասին իրավապահ մարմիններին, հրշեջ ծառայությանը (եթե տեղի է ունեցել հրդեհ) կամ, կախված պատահարի բնույթից, համապատասխան վթարային ծառայությանը,

12.1.2. ապահովագրական պատահարի մասին անհապաղ հայտնել Ապահովագրողին կամ նրա ներկայացուցչին,

12.1.3. ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու մասին դիմումները ներկայացվում են գրավոր Ապահովագրողի կամ նրա ներկայացուցչի կողմից, որը տեղյակ է ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու մանրամասներին,

12.1.4. Իրականացնել բոլոր հնարավոր միջոցառումները վնասների կանխման կամ փոքրացման, ինչպես նաև ապահովագրված գույքի փրկման ուղղությամբ,

12.1.5. Տրամադրել ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու փաստը հաստատող լիազորված մարմինների տեղեկանքներ (Պետական հսկահրդեհային ծառայության, հատուկ վթարային ծառայությունների, ոստիկանության օրգանների, Ազգային օդերևութաբանական ծառայության և այլ լիազորված մարմինների),

12.1.6. Ձեռնարկել բոլոր անհրաժեշտ քայլերը պարզելու ապահովագրական պատահար դիտարկվող դեպքի պատճառները, ընթացքը և հետևանքները,

12.1.7. Ապահովագրողին կամ նրա ներկայացուցչին հնարավորություն տալ անցկացնելու վնասված գույքի զննում, ապահովագրական պատահարի պատճառների հետաքննություն և պատճառված վնասի չափի որոշում,

12.1.8. Ապահովագրողի պահանջով իրեն գրավոր ներկայացնել ապահովագրված գույքի վնասման կամ ոչնչացման պատճառները և չափերը պարզելու համար անհրաժեշտ ամբողջ ինֆորմացիան,

12.1.9. Թողնել վնասված գույքը անփոփոխ (ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալուց հետո) վիճակում և փոխել ապահովագրական պատահարի պատկերը, միայն եթե դա թելադրված է անվտանգության նկատառումներով կամ վնասի չափի փոքրացմամբ:

Ապահովագրողը իրավունք ունի փոխելու ապահովագրական պատահարի պատկերը Ապահովագրողի համաձայնությամբ կամ Ապահովագրողին ապահովագրական պատահարի մասին տեղեկացնելու երկուշաբաթյա ժամկետը լրանալուց հետո՝ նախապես ամրագրելով ապահովագրական պատահարի պատկերը տեսախցիկի կամ ֆոտոխցիկի միջոցով:

12.2. Ապահովագրողի կողմից վերոնշյալ պարտականություններից որևէ մեկի չկատարումը (բացառությամբ դեպքերի՝ նախատեսված սույն Կանոնների 13.1. կետի 2 մասով) Ապահովագրողի կողմից դիտվում է որպես ապահովագրության պայմանագրի խախտում և կարող է հանգեցնել ապահովագրական հատուցման մերժման:

**ԲԱԺԻՆ 13: ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ
ՎՃԱՐՈՒՄԸ**

13.1. Ապահովագրական հատուցումը վճարելու մասին որոշումը կայացնելու համար Ապահովագրողը (Շահառուն) պարտավոր է Ապահովագրողին ներկայացնել հետևյալ փաստաթղթերի բնօրինակները՝

13.1.1. ապահովագրական պատահարի մասին գրավոր դիմում,

13.1.2. ապահովագրական վկայագիր (պայմանագիր),

13.1.3. ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու փաստը հաստատող տեղեկանք՝ տրամադրված համապատասխան իրավասու մարմնի կողմից կամ Ապահովագրողի կողմից լիազորված փորձագետների կողմից. հրդեհի մասին տեղեկանքը պարտադիր պետք է պարունակի հրդեհի պատճառի մասին տեղեկատվություն,

13.1.4. վնասի չափը հաստատող փաստաթղթեր,

13.1.5. այլ լրացուցիչ փաստաթղթեր, որոնք անհրաժեշտ կլինեն Ապահովագրողին ապահովագրական հատուցման մասին որոշում կայացնելու համար:

13.2. Ապահովագրողը ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու պատճառները և հանգամանքները, փաստը հավաստող վերջին փաստաթղթերի (ներառյալ իրավասու մարմինների փաստաթղթերը), պատճառված վնասի չափը որոշող փաստաթղթերի, ինչպես նաև գույքի ապահովագրության շահերը հաստատող փաստաթղթի ստացման ամսաթվից 30 (երեսուն) աշխատանքային օրվա ընթացքում պարտավոր է վճարել ապահովագրական հատուցում կամ ներկայացնել հիմնավորված լրիվ կամ մասնակի ապահովագրական հատուցման մերժում:

Ապահովագրողը իր հայեցողությամբ իրավասու է առանց լիազորված մարմինների կողմից փաստաթղթերի տրամադրման ապահովագրական հատուցման վճարման մասին որոշում կայացնել, եթե ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու փաստը և դրա հանգամանքները կարող են հաստատվել այլ եղանակով (զննման միջոցով, փորձաքննական եզրակացության և այլն):

13.3. Ապահովագրական հատուցման վճարումը իրականացվում է Ապահովագրողի գրավոր դիմումի հիման վրա՝ նշելով ապահովագրական հատուցման վճարման եղանակը (նշելով ապահովագրական հատուցման գումարի փոխանցման համար բանկային տվյալները):

13.4. Ապահովագրության պայմանագրի պայմաններով կարող են նախատեսվել ապահովագրական հատուցման փոխարինում (լրիվ կամ մասնակի) վնասի բնեղեն եղանակով փոխհատուցմամբ ապահովագրական հատուցման գումարի սահմաններում, այդ թվում՝ վերանորոգող կազմակերպությունների ուժերով վերականգնողական աշխատանքների կատարման ճանապարհով, որոնց հետ Ապահովագրողը կնքել է համապատասխան պայմանագիր: Գույքի վերականգման համար վճարումը այդ դեպքում իրականացվում է անմիջապես վերանորոգում իրականացնող կազմակերպության հաշվին: Կատարված աշխատանքների ընդունումը Ապահովագրողը իրականացնում է ինքնուրույն: Կատարված աշխատանքների որակի նկատմամբ դժգոհությունները ներկայացվում են անմիջապես վերանորոգում իրականացնող կազմակերպությանը:

Հատուցման ձևը (քննդեմ կամ դրամական) նշվում է ապահովագրության պայմանագրում (վկայագրում):

13.5. Ապահովագրողը իրավունք ունի մինչև հետաքննության կամ դատական վիճարկման ավարտը հետաձգել ապահովագրական հատուցման վճարման մասին որոշումը՝

13.5.1. գույքի առևանգման համար, եթե համապատասխան իրավապահ մարմինների կողմից հարուցվել է քրեական գործ գողության փաստով,

13.5.2. եթե համապատասխան իրավապահ մարմինների կողմից քրեական գործ է հարուցվել Ապահովագրի կամ նրա կողմից լիազորված մարմինների դեմ կամ իրականացվում է վնասի առաջացմանը բերող հանգամանքների հետաքննություն:

13.6. Վնասի պատճառները, հանգամանքները և չափը պարզվում են Ապահովագրողի կողմից գնման արդյունքների հիման վրա՝ ներկայացված Ապահովագրողի կամ նրա ներկայացուցչի կողմից Ապահովագրի կամ նրա լիազորված անձի մասնակցությամբ կազմված ակտում, փաստաթղթերով՝ հավաստող պատճառված վնասների չափը, ինչպես նաև այլ փաստաթղթերով, փորձաքննության նյութերով և այլ հաշվարկներով, որոնց ներկայացման անհրաժեշտությունը որոշվում է դեպքի բնույթով:

13.7. Ապահովագրողն իրավունք ունի իր հայեցողությամբ մինչև ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու հետևանքով առաջացած վնասի վերջնական չափը որոշելը, դրա արդեն որոշված մասի սահմաններում իրականացնել ապահովագրական հատուցման մասնակի վճարում:

13.8. Կողմերի միջև վնասի պատճառների և չափի շուրջ վեճերի առաջացման դեպքում կողմերից յուրաքանչյուրը իրավունք ունի պահանջել փորձաքննության անցկացում: Փորձաքննությունը անցկացվում է դրա անցկացումը պահանջող կողմի հաշվին:

Եթե փորձաքննության արդյունքներով հաստատվում է, որ Ապահովագրողի վնասի հատուցման մերժումը հիմնավորված չէր, Ապահովագրողը իր վրա է վերցնում փորձաքննության համար կատարած ծախսերի այն մասը, որը համապատասխանում է սկզբնապես մերժված և փորձաքննությունից հետո վճարված գումարների հարաբերակցությանը:

Այն պատահարների փորձաքննության ծախսերը, որոնք փորձաքննության արդյունքներով հաստատվում են որպես ոչ ապահովագրական, կատարվում են Ապահովագրի հաշվին:

13.9. Ապահովագրական հատուցման գումարային արժեքը չպետք է գերազանցի պայմանագրով որոշված ապահովագրական գումարը:

Ապահովագրական հատուցումը վճարվում է՝ ա) գույքի լրիվ ոչնչացման դեպքում՝ իրական արժեքի չափով՝ հանելով մնացորդների արժեքը (եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի համաձայնությամբ),

բ) գույքի մասնակի վնասման դեպքում՝ վերականգնման ծախսերի չափով, հանելով վերականգնողական աշխատանքների իրականացման ընթացքում փոխարինված մասերի և նյութերի մաշվածությունը, սակայն ապահովագրական գումարից ոչ ավել:

Եթե ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված է «Նորը հնի դիմաց» հատուցման համակարգը, ապահովագրական հատուցման գումարի չափը հաշվարկելիս մաշվածությունը հաշվի չի առնվում:

13.10. Ապահովագրված գույքի ոչնչացումը տեղի ունի, եթե ապահովագրական պատահարի հետևանքով այն ամբողջությամբ կորցրել է իր սպառողական որակները և արժեքը և չի կարող օգտագործվել ըստ նշանակության, ինչպես նաև վերանորոգման արդյունքում այն չի կարող բերվել հետագա շահագործման համար պիտանի վիճակի կամ վերանորոգման ծախսերը գերազանցում են ապահովագրված գույքի իրական արժեքը (շինությունների համար՝ առանց հիմքի հաշվառման):

Կողմերի համաձայնությամբ ապահովագրության պայմանագրում կարող են նախատեսվել գույքի ոչնչացման որոշման այլ պայմաններ, այդ թվում ապահովագրական գումարից տոկոսի տեսքով որի գերազանցման դեպքում վնասված գույքի վերականգնումը դիտարկվելու է որպես տնտեսապես աննպատակահարմար, իսկ գույքը՝ կորցված (ոչնչացված):

13.11. Ապահովագրված գույքը համարվում է մասնակի վնասված, եթե վերականգնողական ծախսերը վնասված գույքի մնացորդային արժեքի հետ չեն գերազանցում նրա ապահովագրական արժեքը:

13.12. Վերականգնման ծախսերը ներառում են՝

- ✓ վերանորոգման համար նյութերի, պահեստամասերի և սարքավորումների ծախսերը,
- ✓ վերանորոգման աշխատանքների վարձատրման ծախսերը,
- ✓ նյութերը վերանորոգման վայր հասցնելու ծախսերը և այլ ծախսեր անհրաժեշտ ապահովագրված գույքի վերականգնման և նախնական տեսքի բերելու համար,
- ✓ ապահովագրված տարածքի մաքրման ծախսերը վնասի առաջացման հետևանքով, ներառյալ ապահովագրական պատահարի հետևանքով վնասված գույքի մնացորդների, հարդարման տարրերի կամ կառուցվածքների մասերի աղբահանման կանչը՝ անհրաժեշտ վնասված գույքը վերականգնման աշխատանքների համար պիտանի վիճակի բերելու համար,
- ✓ կողմերի համաձայնությամբ այլ ծախսեր:

13.13. Վերականգնման ծախսերի մեջ չեն ներառվում՝

- ✓ ապահովագրված օբյեկտի փոփոխությամբ կամ բարելավմամբ պայմանավորված լրացուցիչ ծախսերը,
- ✓ ժամանակավոր, օժանդակ վերանորոգման կամ վերականգնման պատճառով կատարված ծախսերը, կատարվող աշխատանքների և նյութերի մատակարարման արագության ծախսերը, բացառելով դեպքերը, երբ այդ ծախսերը կատարվել են Ապահովագրողի համաձայնությամբ,
- ✓ անհրաժեշտ չափից ավելի կատարված այլ ծախսերը,
- ✓ ապրանքային արժեքի կորուստը:

13.14. Ապահովագրի իրավունք չունի հրաժարվել մասնակի վնասված գույքից:

Եթե ապահովագրության պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ, բացառիկ դեպքերում Ապահովագրողի որոշմամբ վնասված գույքի ապահովագրական հատուցումը կարող է իրականացվել ապահովագրական գումարի չափով, Ապահովագրողին այդպիսի գույքի մնացորդների փոխանցման պայմանով՝ համաձայն Կանոնների 13.15. կետի:

Ապահովագրված գույքի լրիվ ոչնչացման, կորստի դեպքում Ապահովադիրը (Շահառուն) իրավասու է հրաժարվել դրա նկատմամբ իր իրավունքներից Ապահովագրողի օգտին, վերջինիցս ապահովագրական գումարի չափով ապահովագրական հատուցում ստանալու նպատակով, սակայն պատճառված վնասի չափից ոչ ավել:

13.15. Ապահովագրողի պահանջով Ապահովադիրը պարտավոր է փոխանցել նրան ապահովագրական օբյեկտը կամ դրա առանձին մասը, որի համար Ապահովագրողը վճարել է ապահովագրական հատուցումը դրա ապահովագրական պատահարի պահին լրիվ իրական արժեքի չափով, կամ ձեռնարկել Ապահովագրողի ցուցումներով այլ քայլեր վնասի նվազեցման նպատակով, այդ թվում՝ ձևակերպել այդպիսի գույքի իրացման իրավունքով լիազորագիր և դրան հետևող ստացված դրամական միջոցների Ապահովագրողի հաշվին փոխանցմամբ:

13.16. Այն դեպքում, եթե դա ուղղակի նախատեսված է ապահովագրության պայմանագրով, Ապահովագրողը հատուցում է լրացուցիչ ծախսերը՝ կապված սույն Կանոններին համապատասխան գույքի ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու հետ: Վճարման ենթակա ծախսերի տեսակները սահմանվում են ապահովագրական պայմանագրում:

13.17. Կողմերի լրացուցիչ համաձայնությամբ՝ Ապահովադիրն կարող են հատուցվել ժամանակավոր բնակության ծախսերը՝ Ապահովագրողի կողմից սահմանված սահմանաչափի շրջանակներում: Ժամանակավոր բնակության ծախսերը այն ծախսերն են, որոնք կրել կամ կրելու է Ապահովադիրը նրա և նրա հետ համատեղ բնակվող ընտանիքի անդամների ապահովագրված բնակելի շինություններում բնակման անհնարինության հետ կապված: Առանձին կանգնած կառույցների ապահովագրության դեպքում ժամանակավոր բնակության ծախսերը հատուցվում են միայն Ապահովադիր՝ այդպիսի կառույցներում բնակության հասցեով գրանցման դեպքում:

13.18. Եթե պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ, ապա ժամանակավոր բնակության ծախսերը հատուցվում են Ապահովադիրին հետևյալ գործոններից որևէ մեկի առկայության պայմաններում՝

- ✓ հարդարման և ինժեներական սարքավորումների վնասը կազմում է դրանց արժեքի 50%-ից ոչ պակաս,
- ✓ կրող կառուցվածքների վնասը կազմում է դրանց արժեքի 50%-ից ոչ պակաս,
- ✓ Ապահովագրողի կողմից լիազորված փորձագետը, հաշվի առնելով վերականգնողական աշխատանքների բնույթն ու շարունականությունը, ինչպես նաև այլ հանգամանքները, ճանաչել է ապահովագրված վնասված շինությունում ապրելու անհնարինությունը համենայն դեպս 14 օրվա ընթացքում:

13.19. Ապահովագրողը ազատվում է ապահովագրական հատուցում վճարելուց, եթե՝

ա) Ապահովադիրը չի ձեռնարկել գույքը պահպանելու խելամիտ և հասու քայլեր և (կամ) Ապահովագրողի հետ համաձայնեցված ժամկետներում չի վերացրել ռիսկի աստիճանը էականորեն բարձրացնող հանգամանքները,

որոնց վերացման անհրաժեշտության մասին նրան գրավոր ցուցել է Ապահովագրողը,

բ) գույքը վնասվել կամ կործանվել (ոչնչացել) է ցանկացած տեսակի ռազմական գործողությունների, քաղաքացիական պատերազմների, ժողովրդական հուզումների, գործադուլների, շրջափակումների և դրանց հետևանքների, բռնագրավման, ձերբակալության, ռազմական կամ քաղաքացիական իշխանությունների հրահանգով գույքի վնասման կամ ոչնչացման կամ վնասման հետևանքով, գ) գույքը վնասվել կամ կործանվել (ոչնչացել) է ատոմային պայթյունի, ճառագայթման կամ ռադիոակտիվ վարակման ցանկացած ձևի արդյունքում,

դ) գույքը վնասվել կամ կործանվել (ոչնչացել) է Ապահովադիրի կամ նրա գիտությամբ գործող այլ անձի դիտավորության հետևանքով:

13.20. Ապահովագրական հատուցման վճարման մերժման որոշումը Ապահովադիրին հայտնվում է գրավոր՝ մերժման պատճառների հիմնավորմամբ:

13.21. Ապահովագրողի կողմից ապահովագրական հատուցման մերժումը կարող է բողոքարկվել դատարանում:

ԲԱԺԻՆ 14: ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

14.1. Առանց Ապահովագրողի գրավոր համաձայնության Ապահովադիրը իրավունք չունի երրորդ անձանց հատուցումն իրականացնել, խոստումներ տալ, վնասների կամավոր հատուցման առաջարկություններ անել, լիովին կամ մասնակի ճանաչել իր պատասխանատվությունը:

14.2. Ապահովագրողը իրավունք ունի վերանորոգման իրականացումից հետո Ապահովադիրից պահանջել իրեն փոխանցել վերանորոգման ընթացքում փոխված դետալները և հանգույցները:

14.3. Ապահովագրական պատահարի հետևանքով ապահովագրական հատուցումը վճարելուց հետո ապահովագրական պայմանագրով սահմանված ապահովագրական գումարը (պատասխանատվության սահմանաչափը) նվազեցվում է կատարված ապահովագրական հատուցման չափով: Ապահովադիրը իրավունք ունի վերականգնել ապահովագրական գումարի (պատասխանատվության սահմանաչափի) չափը՝ սույն Կանոնների համաձայն ապահովագրության պայմանագրի չլրացած ժամկետի համար՝ կնքելով լրացուցիչ պայմանագիր և վճարելով լրացուցիչ ապահովագրավճար, որը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով (մեկ տարի ժամկետով պայմանագրերի համար).

$$U_{\text{լր}} = Z_{\text{վ}} \cdot U_{\text{գ}} \cdot \frac{U_{\text{մն}}}{12}, \text{ որտեղ}$$

$U_{\text{լր}}$ -սկզբնական ապահովագրական գումարը վերականգնելու համար լրացուցիչ ապահովագրավճար,

$Z_{\text{վ}}$ - վճարվող ապահովագրական հատուցման գումար,

$U_{\text{գ}}$ - պայմանագրով գործող ապահովագրական սակագին,

$U_{\text{մն}}$ - պայմանագրի չլրացած լրիվ ամիսների քանակ:

Լրացուցիչ պայմանագիրը կնքվում է գրավոր:

**ԲԱԺԻՆ 15: ՊԱՀԱՆՋԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ
(ՍՈՒՔՐՈԳԱՑԻԱ)**

15.1. Եթե այլ բան նախատեսված չէ ապահովագրության պայմանագրով, Ապահովագրողին ապահովագրական հատուցում վճարած, հատուցված գումարի սահմաններում, անցնում է պահանջի իրավունքը, որն ունի Ապահովագրողը (Շահառուն) ապահովագրության արդյունքում հատուցված վնասի համար պատասխանատու անձի նկատմամբ: Ապահովագրողը (Շահառուն) պարտավոր է Ապահովագրողին փոխանցել բոլոր ապացույցները և փաստաթղթերը, գրավոր հայտնել իրեն հայտնի ամբողջ տեղեկատվությունը և իրականացնել Ապահովագրողին անհրաժեշտ բոլոր գործողությունները իրեն փոխանցված իրավունքների իրացման համար, որն ունի Ապահովագրողը (Շահառուն) ապահովագրության արդյունքում հատուցված վնասի համար պատասխանատու անձի նկատմամբ:

15.2. Եթե Ապահովագրողը հրաժարվել է այդպիսի իրավունքից կամ այդ իրավունքի իրացումը դարձել է անհնար նրա մեղքով, ապա Ապահովագրողը ազատվում է վերոնշյալ գործողությունների հետևանքով պատճառված վնասի չափով ապահովագրական հատուցման վճարման պարտականությունից:

Ապահովագրողը պարտավոր է Ապահովագրողին վերադարձնել այդ վնասին համապատասխանող գումարը:

15.3. Եթե Ապահովագրողը երրորդ անձանցից հատուցում է ստացել, Ապահովագրողը վճարում է միայն ապահովագրության պայմաններով վճարման ենթակա գումարի և երրորդ անձանցից ստացված գումարի տարբերությունը: Ապահովագրողը պարտավոր է Ապահովագրողին անմիջապես տեղեկացնել այդպիսի գումարների ստացման մասին:

15.4. Ապահովագրողը պարտավոր է Ապահովագրողին վերադարձնել ստացված ապահովագրական հատուցումը (կամ դրան համապատասխան մասը), եթե պարզվի հանգամանք, որը օրենքով կամ սույն կանոններով ամբողջությամբ կամ մասնակի զրկում է Ապահովագրողին ապահովագրական հատուցում ստանալու իրավունքից:

**ԲԱԺԻՆ 16: ՎԱՂԵՄՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐ ԵՎ ՎԵՃԵՐԻ
ԼՈՒԾՄԱՆ ԿԱՐԳԸ**

16.1. Ապահովագրողին իրավունք ունի սույն Կանոններով սահմանված ապահովագրական հատուցման համար փաստաթղթերը ներկայացնել Հատուցման դիմումի ներկայացման օրվանից 2 (երկու) ամսվա ընթացքում և ընդունում է, որ այդ ժամկետում փաստաթղթերը չներկայացնելու կամ գրավոր սահմանված երկամսյա ժամկետը երկարաձգելու մասին որևէ միջնորդություն (այն դեպքում, երբ Ապահովագրողը գրավոր միջնորդություն է ներկայացնում փաստաթղթերի ներկայացման խոչընդոտների կամ այլ պատճառաբանությամբ սահմանված ժամկետը երկարացնելու մասին, ապա Ապահովագրողը, ելնելով տվյալ գործի հանգամանքներից, կարող է այդ ժամկետը երկարաձգել մինչև 6 (վեց) ամիս ժամկետով) չներկայացնելու դեպքում, Ապահովագրողն Ապահովագրողի կողմից ստանձնած պարտավորությունները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու հիմքով իրավունք ունի մերժել

ապահովագրական հատուցման վճարումը սահմանված ժամկետը լրանալուց հետո 3 օրվա ընթացքում:

16.2. Ապահովագրողը իրավունք ունի պահանջել վճարված հատուցման վերադարձ, եթե ապահովագրական հատուցման վճարումից հետո ի հայտ են գալիս ապահովագրական հատուցման վճարումը մերժելու սույն Կանոններով և/կամ ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված հիմքեր:

16.3. Սույն Կանոնների համաձայն կնքված պայմանագրերի գործողության ընթացքում կամ հետո Կողմերի միջև ծագող վեճերը լուծվում են բանակցությունների միջոցով: Անհամաձայնության (համաձայնության չգալու) դեպքում վեճերը լուծվում են օրենքով սահմանված կարգով:

**ԲԱԺԻՆ 17: ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՓՈՓՈԽՈՒՄ, ՎԵՐԱՑՈՒՄ ԵՎ
ԼՐԱՑՈՒՄ**

17.1. Ապահովագրողն իրավունք ունի միակողմ առանց Ապահովագրողի համաձայնության փոփոխություն և/կամ լրացում կատարելու սույն Կանոններում:

17.2. Կանոններում փոփոխություն և/կամ լրացում կատարելու դեպքում Ապահովագրողը պարտավոր է ոչ ուշ քան մեկ ամիս առաջ գրավոր ծանուցել Ապահովագրողին:

17.3. Կատարված փոփոխությունների և/կամ լրացումների հետ համաձայն չլինելու դեպքում Ապահովագրողին իրավունք ունի անմիջապես լուծելու ապահովագրության պայմանագիրը: